

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

-Aan:
Zie verzendlijst.

Telefoon 070 - 318 81 88
Telex 32374 KYDER

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/4018	16 augustus 1991
Onderwerp			
Joegoslavië: recente ontwikkelingen (nr 38/91)			

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

Kolonel
der Infanterie

Bijlagen	Bezoekadres	Doorkiesnummer
één	Kalvermarkt 28	070 - 318 6634
	's-Gravenhage	

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/4018, d.d. 16 augustus 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken

t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
38/91

(Afgesloten 161200B AUG 1991)

Federale overheden

Gisteren is bekend geworden dat Servië, Kroatië en Slovenië eenzijdig hebben besloten de nationale munteenheid, de dinar, met 40% te devalueren. Hierdoor komt de waarde van de dinar weer enigszins overeen met de koers op de zwarte markt. De genoemde maatregel onderstreept nog eens de onmacht van de federale regering tegenover de deelrepublieken. De betreffende regeringen ondergraven met deze stap de monetaire politiek van de federale overheid. De vice-president van de Joegoslavische Nationale Bank (JNB) heeft de devaluatie onwettig genoemd. Overigens staat de betreffende maatregel van Kroatische en Sloveense zijde niet los van het feit dat deze twee republieken, in tegenstelling tot wat bij het akkoord van Brioni was overeengekomen, juist door de opstelling van de JNB nog steeds niet zijn heropgenomen in het nationale betalingsverkeer. Eerder deze week waren onderhandelingen tussen de federale en de Sloveense regering over de reïntegratie van Slovenië in het Joegoslavische monetaire en douanesysteem mislukt.

De maatregel is ook een manifestatie van de ernstige economische problemen van het land. Deze zijn door de ontwikkelingen in de politieke crisis van het land gedurende de afgelopen maanden nog verder verscherpt. De industriële productie, die in 1990 met 10% was afgenomen, zal naar verwachting dit jaar nog eens 20% inkrimpen. De Joegoslavische handels- en betalingsbalans zijn ernstig verslechterd. De inflatie, die in 1990 min of meer onder controle leek te zijn gebracht, zal dit jaar tot mogelijk zo'n 200% stijgen.

Kroatië

Gisteren zijn weer ernstige bestandsschendingen gemeld, met name in de omstreken Oost-Kroatische regio Slavonië. Opmerkelijk is de melding dat de federale strijdkrachten (JNA) niet zijn opgetreden om een einde te maken aan hevige artilleriegevechten tussen Serviërs en Kroaten bij de stad Osijek. De reden voor deze afzijdigheid is niet bekend. Deze opstelling staat echter haaks op de veronderstelling dat de legerleiding met het oog op het komende politieke overleg een nieuwe escalatie van het Kroatisch-Servisch geweld zou willen voorkomen. Overigens is het -voorzover bekend- de afgelopen nacht in Kroatië relatief rustig geweest.

Nadat eerder deze week Servische en Kroatische strijdgroepen reeds krijgsgevangenen hadden uitgewisseld in de Krajina, het door Serviërs beheerste gebied langs de Dalmatische kust, zijn gisteren ook in Slavonië gevangenen uitgewisseld. Uit de berichtgeving blijkt dat de federale commissie die moet toezien op de naleving van het bestand in Kroatië een belangrijke rol heeft gespeeld bij het wegnemen van het wantrouwen dat de gevangenenruil in een eerder stadium had verhinderd. Indien de betreffende commissie erin blijft slagen zich op een voor alle partijen aanvaardbare wijze te manifesteren, kan dit een positieve invloed hebben op de onderhandelingen over de Servisch-Kroatische tegenstellingen die begin volgende week moeten starten.

Volgens het Kroatische ministerie van Defensie hebben Serviërs met hulp van de JNA zich meester gemaakt van een Kroatisch televisiestation in West-Kroatië. Dit zendt nu programma's van Radio Belgrado uit. Onduidelijk is welke locatie bedoeld is. De afgelopen week hebben leden van de Servische minderheid in Bosnië-Herzegovina een soortgelijke actie uitgevoerd. Aangezien Radio Belgrado onder controle staat van het bewind van de Servische president Milosevic, onderstreept deze ontwikkeling de nauwe banden tussen (de politieke leiding van) Servië en de Servische minderheden in de beide andere republieken. Opmerkelijk is de beschuldiging aan het adres van de JNA. Een actieve rol van de JNA bij deze actie lijkt echter met name om politieke redenen minder aannemelijk.

Kosovo/Bosnië-Herzegovina

Volgens persberichten heeft de "Partij voor Democratische Actie" in Kosovo, de belangrijkste organisatie van de Albanese meerderheid in deze provincie, deze week een "Verdedigingsstaf voor Moslims" opgericht, die de Moslims in Kosovo moet beschermen tegen "direkte fysieke bedreigingen". Deze ontwikkeling dient in de eerste plaats te worden gezien tegen de achtergrond van de groeiende Servische repressie van de Albanen in Kosovo, die voor het overgrote deel Moslim zijn.

Van groot belang is dat volgens de berichten de betreffende staf zal opereren in het kader van de "Raad van Nationale Verdediging der Moslims". Deze is recentelijk gevormd door de president van Bosnië-Herzegovina, Izetbegovic, die de Moslims in zijn republiek vertegenwoordigt. Zoals reeds eerder gemeld heeft Servië de afgelopen weken pogingen gedaan om de politieke situatie in Bosnië-Herzegovina te destabiliseren door de bevolkingsgroepen (Moslims, Serviërs, Kroaten) tegen elkaar op te zetten en met name de Servische bevolkingsgroep sterker te binden aan de Servische regeringspolitiek. Daarbij ondervond Servië met name tegenstand van Izetbegovic, die vreest dat de regering-Milosevic streeft naar annexatie van in ieder geval de door Serviërs gedomineerde gebieden. De vestiging van een Verdedigingsstaf voor Albanen in Kosovo vormt blijkbaar een poging het Moslim-verzet tegen de Servische agressie te coördineren.

De JNA

Bij de JNA blijft onverminderd sprake van verhoogde paraatheid/activiteit, in het bijzonder bij de Generale Staf en de Korpsen die binnen en rond de crisisgebieden zijn gelegerd.

In inlichtingenkanalen is gemeld dat het aantal deserteurs uit de JNA reeds meer dan 50.000 zou bedragen. Dit lijkt zeer aannemelijk. Mede gezien het ontslag van de Sloveense militairen en aanwijzingen dat in feite slechts de (pro-)Servische component van de recent opgeroepen dienstplichtigen en reservisten daadwerkelijk zou zijn opgekomen, wordt de totale omvang van de JNA momenteel nog op ongeveer 90.000 geschat. Dit aantal komt overeen met een recente opgave van de plv minister van Defensie Brovet. De deserteurs uit de JNA zouden vooral van Kroatische afkomst zijn, maar in toenemende mate ook Hongaren, Albanen, Macedoniërs, Moslims en zelfs Serviërs betreffen. Op deserteurs van Hongaarse afkomst zou in het grensgebied met Hongarije zijn geschoten, mogelijk bij pogingen naar dat land te vluchten.

Volgens een onbevestigde melding zouden vliegers van Sloveense of Moslim-afkomst niet meer mogen vliegen op de MiG-29 FULCRUM. Aangenomen mag worden dat het aantal Sloveense beroepsmilitairen inmiddels aanzienlijk is gereduceerd. Het bericht -indien bevestigd- wijst derhalve met name op twijfel bij de defensieleiding aan de politieke betrouwbaarheid van vliegers van Moslim-afkomst. Gezien het geringe aantal FULCRUMs bij de JNA (1 squadron), kan het

overigens slechts om een zeer klein aantal personen gaan. In ieder geval zijn er geen aanwijzingen voor problemen rond de inzetbaarheid van de luchtmacht. Naar verwachting kunnen er voldoende, waarschijnlijk Servische, vervangers voor eventueel onbetrouwbaar geacht personeel worden gevonden.

Conclusie/voorzicht

Het staakt-het-vuren in Kroatië blijft broos. Voortdurende bestandsschendingen zullen de komende onderhandelingen over de toekomstige staatsstructuur van Joegoslavië ernstig bemoeilijken. Opmerkelijk zijn de pogingen om te komen tot een coördinatie van het Moslim-verzet tegen de Servische politiek. Het blijft twijfelachtig of een politieke oplossing van de tegenstellingen tussen met name Servië en Kroatië nog tot de mogelijkheden behoort.